

Vedci odovzdali návrhy revízií zonácií štyroch národných parkov v súlade so zákonom aj Plánom obnovy

16.4.2026 - Jozef Bednár | SAV

Koncom minulého týždňa odovzdal tím vedcov a odborníkov zo Slovenskej akadémie vied (Geografický ústav SAV, v. v. i., Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV, v. v. i., Ústav krajinej ekológie SAV, v. v. i., Ústav ekológie lesa SAV, v. v. i., Ústav zoológie SAV, v. v. i.) a Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave ministerstvu životného prostredia SR vedecký návrh revízie zonácií štyroch národných parkov: Tatranského národného parku, Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Malá Fatra a Národného parku Poloniny. Revízia vznikla preto, lebo pôvodne navrhované zonácie zo strany ministerstva životného prostredia neboli odborne obhájiteľné - obsahovali systémové legislatívne nedostatky a odborné nekonzistentnosti a chyby, ktoré by neobstáli pred národnými ani európskymi súdmi a mohli by ohroziť čerpanie stoviek miliónov eur z Plánu obnovy. Paradoxne by zníženie stupňa ochrany v pôvodne navrhovanej zóne C2 a D z dôvodu nesúladu s európskou legislatívou investorom rozvoj zámerov nezjednodušilo, ale naopak skomplikovalo a zmarilo.

Revidované zonácie nahrádzajú problematické D zóny predvídateľným rámcom zóny C s 3. stupňom ochrany. Záväzné stanovisko orgánu ochrany prírody je automatické, pravidlá sú transparentné a vopred známe. Pravidelné a nevyhnutné činnosti - vrátane manažmentu lyžiarskych tratí, lesného hospodárenia či rekreačného využívania - sú jasne definované.

„Do zón D boli v pôvodnom návrhu zaradené plochy, ktoré tam podľa zákona jednoducho nepatria: staré lesy, cenné biotopy európskeho významu, vodné zdroje. Stupeň ochrany každej plochy musí vychádzať z toho, čo sa na nej skutočne nachádza - z hodnoty biotopu, ekologickej konektivity s okolitými plochami a legislatívnych záväzkov. Nie z toho, kto o ňu požiadal,“ hovorí Jozef Šibík z Centra biológie rastlín a biodiverzity SAV.

Predložené revízie nie sú ideálnym ochranárskym modelom, ale ani ústupkom záujmovým skupinám. Sú niečím, čo dlho absentovalo: právne udržateľným a odborne obhájiteľným rámcom, ktorý obstojí pred národnými aj európskymi súdmi a ktorého pravidlá platia rovnako pre všetkých - subjekty štátnej a verejnej správy, samosprávy, podnikateľov, rezidentov aj verejnosť. V prípade politickej vôle môže táto revízia ukončiť roky právnej neistoty, uvoľniť cestu pre udržateľný rozvoj regiónov a zabezpečiť naplnenie mílnika Plánu obnovy a odolnosti SR podmieňujúceho čerpanie stoviek miliónov eur pre Slovensko.

Ministerstvo životného prostredia SR dostáva do rúk kompletný a bezprostredne použiteľný podklad: nielen odbornú správu s metodikou, ale aj technicky pripravené GIS datové vrstvy pre každý z národných parkov, kde je každá zmena zaradenia plochy podložená konkrétnymi argumentmi - legislatívnymi dôvodmi, biotickými hodnotami aj ekosystémovými službami územia. Ministerstvo s nimi môže pracovať okamžite. Prípadné administratívne doladenie detailov nezaberie dlhý čas práve preto, že odborná a analytická práca bola vykonaná dôsledne vopred. Tím vedcov odovzdáva nielen odborné stanovisko, ale hotový pracovný nástroj.

„Problém pôvodných D zón bol systémový: ich vyčleňovanie nepodliehalo žiadnej odbornej metodike,

a preto vznikali ako náhodné ostrovčeky, ktoré namiesto celistvosti územia túto celistvosť narúšali. Revízia tento problém rieši prechodom na zónu C s jasne stanovenými pravidlami platnými pre všetkých. Pre prevádzkovateľov lyžiarskych tratí to v praxi znamená právnu istotu: namiesto každoročného vyjednávania výnimiek existuje nástroj vyhlášky, ktorý ich prevádzku plne pokrýva a umožňuje normálne fungovanie v koexistencii s ochranou prírody,” dodáva Jozef Šibík.

Ide o druhú časť odbornej revízie v priebehu krátkeho času. Pred Veľkou nocou odovzdal ten istý tím ministerstvu prvú časť – metodiku identifikácie a začleňovania starých lesov do zón A a B, ktorú ako podmienku naplnenia mílnika Plánu obnovy výslovne vyžadovala Európska komisia. Staré lesy sú nenahraditeľnými biotopmi vzácných a ohrozených druhov vrátane hlucháňa – dáždníkového druhu, ktorého nedostatočná ochrana viedla k prehranému sporu SR na Európskom súdnom dvore v roku 2022. Metodika revízie vychádza z prírodovedeckých a ekosoziologických kritérií: úlohy starých lesov pri regulácii vodných zdrojov, kvalite pôdy, odolnosti voči klimatickým extrémom a podpore prirodzených procesov. Zonácia národného parku je totiž definovaná zákonom o ochrane prírody a krajiny, nie zákonom o lesoch. Jej prijatie a dôsledná aplikácia je najspoľahlivejšou cestou k uzavretiu viac ako dvadsaťročnej diskusie: nie ústupkami jednotlivým záujmom, ale jasným odborným rámcom, ktorý platí rovnako pre všetkých a ktorý obstoí pred národnými aj európskymi súdmi.

[Link na porovnanie oboch návrhov - zo strany vedcov a odborníkov vs. zo strany ministerstva](#)

Spracoval: Jozef Bednár

Foto: canva.com

https://www.sav.sk?doc=services-news&lang=sk&news_no=13555&source_no=20